

วัคซีนป้องกันโรค บาดทะยัก-คอตีบ

สิ่งที่ท่านควรทราบ

1. โรคบาดทะยัก-คอตีบคืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

บาดทะยัก เกิดจากพิษของเชื้อบาดทะยักที่มักเข้าร่างกายทางบาดแผล ทำให้มีอาการเกร็ง กระตุกของกล้ามเนื้อ ขากรรไกร อ้าปากไม่ได้ รับประทานอาหารลำบาก หายใจลำบาก รุนแรงจนเสียชีวิตได้ เชื้อบาดทะยักมีอยู่ทั่วไปในสิ่งแวดล้อม

คอตีบ เกิดจากพิษของเชื้อคอตีบที่ทำให้มีการอักเสบในลำคออย่างรุนแรง จนอาจทำให้หายใจไม่ได้ และอาจทำให้หัวใจวายได้ เชื้อแพร่มาจากลำคอของผู้ที่เป็นพาหะ

โรคบาดทะยักและคอตีบ สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ ทำมาจากเชื้อ และพิษของเชื้อที่ทำให้หมดความสามารถในการก่อโรคโดยผ่านขบวนการผลิตให้ได้เป็นวัคซีนที่มีความปลอดภัย ไม่มีเชื้อโรคที่มีชีวิตผสมอยู่ วัคซีนนี้มีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันโรค หากได้รับครบถ้วนตามกำหนด และมีความปลอดภัยสูง

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

เด็กอายุตั้งแต่ 7 ปี ขึ้นไป ควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ ทุกคน (ยกเว้นมีข้อห้ามในข้อ 4) โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อ

- เด็กอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป หากไม่เคยรับวัคซีนคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน หรือวัคซีนบาดทะยัก-คอตีบ มาก่อน หรือรับไม่ครบ 3 ครั้ง ควรให้วัคซีนนี้ชุดแรก 3 ครั้ง โดยมีระยะห่าง 0, 1 และ 6 เดือน เป็นชุดแรก หลังจากนั้นกระตุ้นซ้ำทุก 10 ปี
- เด็กทุกคนที่ได้รับวัคซีนคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนครบ 5 ครั้ง ควรได้รับวัคซีนบาดทะยัก-คอตีบ เมื่ออายุ 12-16 ปี หรือเมื่อเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากนั้นกระตุ้นทุก 10 ปี
- คนทั่วไปทุกคนที่มีบาดแผลสกปรกที่อาจปนเปื้อนเชื้อบาดทะยัก หรือในหญิงตั้งครรภ์ควรได้รับวัคซีนนี้ เว้นแต่จะเคยได้รับครบถ้วนมาก่อนแล้ว

วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ สามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ในวันเดียวกัน แต่ต้องแยกเข็มฉีด

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้ที่มีภาวะดังต่อไปนี้ ไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรค บาดทะยัก-คอตีบ

- เคยมีปฏิกิริยารุนแรง หรือปัญหาอื่นที่รุนแรงจากวัคซีนนี้
- แพ้ส่วนประกอบของวัคซีนนี้

● หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อน จึงมารับวัคซีน

กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรค บาดทะยัก-คอตีบ

วัคซีนทุกชนิดสามารถทำให้เกิดอาการข้างเคียงได้ สำหรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ อาจมีอาการ ปวด บวม แดง ร้อนบริเวณที่ฉีดได้ แต่อาการมักไม่รุนแรง

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

แม้ว่าจะมีอาการข้างเคียงเกิดขึ้นได้บ้าง แต่ประโยชน์ในการป้องกันโรคจากวัคซีนมีมากกว่า รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคอันตราย หากไม่ฉีดวัคซีน

6. วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ อยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นเด็กทุกคนสามารถรับวัคซีนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย โรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลที่เป็นต้นสังกัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และในบางพื้นที่อาจมีบริการวัคซีนนี้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนด้วย

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก-คอตีบ หรือไม่

เด็กทุกคนที่ไม่มีภาวะที่เป็นข้อห้ามในข้อ 4. ควรรับวัคซีนนี้ทุกคน เพื่อป้องกันโรครุนแรงจากเชื้อบาดทะยัก คอตีบ

8. มีสิ่งที่จะต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการต่อที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

เอกสารแนะนำความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน

โดย สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข

